

شبهه‌شناسی
گفت‌وگو سازی
ویساع گونه
روزهای حماسه
دفاع مقدس
ویژگی‌ها
چند رسانه‌ای
ماهنامه شبهات

شبهات

تعظیم شعائر الهی

شبهه:

۹۴

آیا امانت سپردن میت به زمین و تشیع با تاخیر آن دلیل شرعی دارد؟

العظمی سید علی خامنه‌ای - این مرجع عظیم الشان جهان تشیع و رهبر بی بدیل جبهه مقاومت و اسلام ناب - به میان می‌آید، به امانت سپردن جنازه‌ی آن اسوه‌ی تقوا و بصیرت، خود اقدامی است در راستای پاسداشت جایگاه رفیع ایشان و فراهم آوردن مقدمات وداعی درخور شأن والای ایشان. شیعیان و آزادگان جهان، چشم انتظار لحظه‌ای هستند که بتوانند در باشکوه‌ترین تشییع جنازه تاریخ، ارادت خویش را به این مرد بزرگ تاریخ معاصر به نمایش بگذارند. تاخیر در تشییع، نه از سر تردید که از روی تدبیر و برای تحقق حضور حماسی و فراگیر امت اسلامی است؛ حضوری که خود مصداق عینی تعظیم شعائر الهی و تجلیل از عالمی ربانی و مجاهدی نیستوه است. این رویه، نه تنها تأییدکننده پویایی و انعطاف‌پذیری فقه شیعه در مواجهه با مقتضیات زمان است، بلکه بیانگر عزم راسخ مؤمنان برای ادای احترامی شایسته به وصیت و آرمان‌های رهبری است که عمری در راه اسلام و قرآن کوشید.

از بغداد به کربلا برده شد. در تاریخ ایران نیز نمونه‌هایی از این سنت دیده می‌شود؛ پیکر آقا محمد خان قاجار با تلاش فتحعلی‌شاه از شوشا به تهران و سپس به نجف منتقل شد. امیرکبیر، آن مصلح بزرگ عصر قاجار، پس از شهادت در کاشان به خاک سپرده شد و چند ماه بعد پیکرش به کربلا برده شد. رییسعلی دلواری، اسطوره مقاومت جنوب، نیز با تلاش مادرش به نجف انتقال یافت تا در جوار مولایش امام علی (ع) آسوده گردد. این نمونه‌ها گواه آن است که دفن موقت، محدود به قشر یا دوره خاصی نبوده و در سطوح مختلف اجتماعی، از علما تا پادشاهان و امیران و مجاهدان، جاری بوده است. آنچه در همه این موارد مشترک است، پاسداشت حرمت متوفی و احترام به وصیت اوست، که با بهره‌گیری از روش‌های شرعی و عرفی، به بهترین شکل ممکن محقق شده است.

بر این اساس روشن می‌شود که دفن موقت و تشییع پیکر پس از گذشت ماه‌ها، نه یک استثنا که امری مسبوق به سابقه بوده است. امروز که سخن از پیکر مطهر حضرت آیت‌الله

اساس آن، پیکر را در تابوتی استوار و محکم قرار می‌دهند و سپس آن را در قبری موقت به خاک می‌سپارند، به گونه‌ای که در موعد انتقال، بدون هرگونه نیش و کندن زمین، صرفاً با خارج کردن تابوت، پیکر به دست آید یا آنکه فضایی خالی در دل زمین ایجاد کرده و دری بر روی آن می‌نهادند تا دسترسی به جسد، بدون حفر قبر میسر گردد. غرض از این تدابیر، پاسداشت حرمت میت و پرهیز از هرگونه بی‌احترامی به آن است. فقها با ابداع این روش‌ها، در واقع تلاش کردند تا میان دو اصل مهم یعنی احترام به وصیت متوفی و رعایت احکام شرعی نیش قبر، جمع کنند و راهی فراروی مؤمنان بکشایند که هم از نظر شرعی معتبر باشد و هم از نظر عملی امکان‌پذیر.

تاریخ شیعه نشان می‌دهد که بسیاری از شخصیت‌های علمی برجسته به طور موقت دفن شده‌اند. شیخ مفید، ابتدا در منزل خود آرام گرفت و سپس با تشییعی باشکوه به حرم کاظمین منتقل شد. سید مرتضی، نیز پس از دفن در خانه‌اش، به حرم امام حسین (ع) انتقال یافت و پدرشان حسین بن محمد موسوی

تاریخ، گونه‌ها و شکل‌های مختلفی از اتفاقات و پدیده‌ها را به خود دیده و تجربه کرده است که یکی از کهن‌ترین و پرمعناترین آنها، سنت سپردن پیکر عزیزان به خاک برای رسیدن به آستان جاودانگی است. دفن موقت به عنوان راهکاری برای تحقق وصیت متوفیان به خاک سپاری در اماکن مقدس، از جمله عتبات عالیات، مورد استفاده قرار می‌گرفته است. هنگامی که فردی از دنیا می‌رفت و وصیت به دفن در جوار ائمه اطهار علیهم السلام را داشت، اما به دلایلی مانند دوری مسافت، نبود امنیت در مسیرهای مواصلاتی یا فراهم نبودن مقدمات، امکان انتقال فوری پیکر به نجف یا کربلا یا سایر مشاهد شریفه وجود نداشت، جنازه را به طور موقت در محلی امن به خاک می‌سپردند تا پس از رفع موانع، به مدفن نهایی منتقل شود. این رویه که در قرن‌های گذشته نیز میان شیعیان رواج داشته، نه تنها یک رفتار عرفی و مرسوم تلقی می‌شده، بلکه با پشتوانه روایاتی که بر فضیلت دفن در مشاهد مشرفه تأکید دارند، همواره مورد توجه مؤمنان بوده است.

«تودیع میت» روشی است که بر

